

Εναρκτήρια Ομιλία Καθηγήτριας Ευρωπαϊκού Δικαίου Στέφανης Laulhe-Σιάηλου

Αξιότιμοι δικαστές, διακεκριμένοι καλεσμένοι, συμμετέχοντες, συνάδελφοι, φοιτητές,

Είναι με μεγάλη χαρά που σας καλωσορίζω εκ μέρους των διοργανωτών απόψε σε αυτό το διαδικτυακό σεμινάριο που μας καλεί να προβληματιστούμε σχετικά με ένα θεμελιώδες ζήτημα, το οποίο απασχολεί τόσο την παγκόσμια όσο και περιφερειακή και εθνική σκηνή: την ανάγκη για πράσινη δημοκρατία και περιβαλλοντική δικαιοσύνη. Προτού παρουσιάσω το θέμα εν συντομία, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διακεκριμένους ομιλητές για την σκληρή τους δουλειά, καθώς και για την προθυμία τους να βοηθήσουν, παρά την πολυπλοκότητα του θέματος, την απόσταση και άλλους τεχνικούς περιορισμούς. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω όλους τους συμμετέχοντες, καθώς και τη σωρεία συναδέλφων από τους 4 συνδιοργανωτές που εργάστηκαν για το αποψινό σεμινάριο. Είναι χαρά και τιμή μας να φιλοξενήσουμε απόψε αξιότιμα μέλη του δικαστικού σώματος, εισαγγελείς, επαγγελματίες νομικούς αλλά και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, φοιτητές και το ευρύτερο κοινό.

Θα αρχίσω να παρουσιάζω τα θέματα του αποψινού σεμιναρίου λέγοντας ότι ως Γαλλίδα, Κύπρια και Ευρωπαϊά πολίτης, καθώς και ως καθηγήτρια Ευρωπαϊκού Δικαίου που ασχολείται με την έρευνα και τη δράση στον τομέα πρόσβασης στη δικαιοσύνη και με το κράτος δικαίου, είμαι ιδιαίτερα περήφανη για την επιλογή εστίασης των ομιλητών μας. Οι εξελίξεις στο επίπεδο ΕΕ, όπως θα παρουσιαστούν από τον Αξιότιμο Δικαστή Λυκούργο, είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση ορισμένων από τις βασικές προκλήσεις του *locus standi* που εντοπίστηκαν στην Κύπρο από την Δρ. Άρτεμις Γιορδαμλί, οι οποίες,

εάν και όταν ξεπεραστούν, θα επιτρέψουν στην Κύπρο να επιτύχει κάποια στιγμή ένα επίπεδο ωριμότητας συγκρίσιμο με αυτό που επιδεικνύει η Γαλλία στο Χάρτη Περιβάλλοντος, όπως θα αναλυθεί από τον Δρ. Απόστολο Βλαχογιάννη. Και οι τρεις έρευνες επιδεικνύουν μεγάλο βάθος και ποιότητα στην ανάλυση τους και θα ήθελα να συγχαρώ τους ομιλητές για τις προσπάθειές τους. Απόψε σηματοδοτείται και η έναρξη της συλλογής ερευνών που εκδόθηκε από το Friedrich Ebert Stiftung, την οποία η Νομική Σχολή του Πανεπιστήμιο UCLan Κύπρου αναμεταδίδει μέσω της πρόσφατης πρωτοβουλίας της για ένα μηχανισμό παρακολούθησης του κράτους δικαίου.

Η πρόσβαση στα δικαστήρια της ΕΕ και τα εθνικά δικαστήρια, η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και ο δημοκρατικός διάλογος είναι καθοριστικής σημασίας για την μετάβαση που απαιτεί η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Πολλές νομικές διατάξεις σε επίπεδο ΕΕ συμβάλλουν σε αυτήν την πράσινη μετάβαση: οι Συνθήκες της ΕΕ, οι γενικές αρχές του δικαίου, το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ, η νομολογία του Δικαστηρίου, καθώς και οι διεθνείς πράξεις όπως η Σύμβαση του Ώρχους που αποτελεί μέρος της έννομης τάξης της ΕΕ. Από όλες τις θεμελιώδεις αρχές, τουλάχιστον τρεις φαίνεται να έχουν ιδιαίτερη σημασία για το αποψινό θέμα, κατά τη γνώμη μου: το καθήκον της αρμονικής ερμηνείας και οι αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται να ερμηνεύουν το εθνικό δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο με (i) τους στόχους της Σύμβασης του Ώρχους (ειδικότερα το άρθρο 9 παράγραφοι 3 και 4) και (ii) με τους στόχους της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που παρέχει το δίκαιο της ΕΕ. Αυτό πρέπει να επιτευχθεί με διαφανή και δημοκρατικό τρόπο, ώστε οι ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας περιβάλλοντος να μπορούν να διαδραματίσουν πλήρως τον ρόλο τους σε ευρωπαϊκό αλλά και εθνικό επίπεδο. Τώρα που το Συμβούλιο άρχισε διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την τροποποίηση του κανονισμού του Ώρχους για την ενίσχυση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη σε

περιβαλλοντικά θέματα, αυτό το διαδικτυακό σεμινάριο φαίνεται ιδιαίτερα επίκαιρο και σημαντικό.